

۲۰۱۷/۰۶/۱۷

داکتر مصطفی آریامل

بحران افغانستان عزیز و راه های نجات

با تاسف جانگداز که جدال های فردی، خانوادگی، قومی، زبانی، منطقی، مذهبی و مفکوری دود از دمار مردم وطن عزیز ما کشیده و آن تعدیب های جان فرسا هنوز دوام داشته و رو به افزایش است. در باره پیدا کردن راه حل به مشکلات عدیده ای که وطن پریشان ما را از صلح و اعمار مجدد محروم ساخته استنظرات، تحلیل ها و پیشنهادات زیادی عرضه شده اما تا بحال، کدام راه عملی به حیث نصب العین ملی برای نجات مصیب های جاری تبارز نکرده است و معلوم است که یافتن راه حل، برآستی خیلی دشوار میباشد. از یک طریق که میتوان به مشکل راه یافت این است که اگر ما بتوانیم ارجحیت های مهم ملی خویش را تشخیص کرده سعي نماييم روي آنها به توافق برسيم.

اکثریت هموطنان محترم با من همنا خواهند بود که درین مقطع، بقای ملی ما در صدر همه ها ارجحیت ها قرار دارد. همه آگاه اند که یگانه راه برای بقای ملی عبارت از اتحاد ملی می باشد. در باره علل بی اتفاقی ها و آشفتگی های وطن سخن های همه جانبه گفته شده و تحلیل های علمی از طرف کاردانان صورت گرفته که من آنها را برنمیشمارم.

به اجازه شما، یک آموخته خود را که در جریان کار چند ساله ام در The U.S. Veterans Health Administration میسر گردید با مثال ذیل بیان مینمایم که ممکن است برای پیدا کردن سر نخ مشکلات، مورد توجه آن هموطنان گرانقدر که برای حل معطله وطن مصرانه سعي میورزند قرار گیرد.

درامه ازینقرار است:

یک مریض پنجاه ساله صحتمند که برای یک عملیات نسبتاً ساده که برداشتن سنگ مثانه است آماده شده و از قضا زیر عملیات می میرد.

همان حادثه کافی ست که شعبه جراحی و اداره شفاخانه برای جستجوی علت حادثه، تحقیقات را شروع کند. تحقیقات مذکور را "برای دریاف علت یا علل اصلی نقص یا نواقص در کار عملیات خانه" که منجر به تلف شدن مریض گردید آغاز میکنند و آنرا The Root Cause of the System Failure نام میگذارند. اگر قبول کنیم که تمام فعالیت های اطاق عملیات تابع پروتوکول های مشخص بوده و مجموعه آنها را سیستم اطاق عملیات بنامیم، در آنصورت در یکی از قدمه های های آمادگی گرفتن برای عملیات و خود عملیات، اهمال، سهو و یا غلطی کشنده صورت گرفته است، به عباره دیگر، سیستم کار اطاق عملیات نواقصی داشته که به مرگ مریض انجامیده است. در روش تحقیق، سعي نهایی صورت می گیرد تا کمی و کاستی ها در سیستم کاری و انسجام در عملیات خانه بررسی شده و از انتقاد بالای تیم عملیات خانه درین مرحله خودداری به عمل می آید. هر نقص و خالیگاهی که شناخته شد منجر به اصلاحات و تعدیلات بعدی در سیستم کاری می گردد.

یک مثال نهایت برجسته که متود جستجوی علت یا علل Root Cause of The system Failure بکار گرفته شد عبارت از واقعه دهشت افگنی ۹-۱۱ نیویارک بود.

امریکا و جهان به تعجب فرو رفت که چطور تروریستان القاعده، تمام آمادگی های خویش را در داخل امریکا و زیر زره بین های CIA و FBI با مهارت تکمیل کردند و با استفاده از طیارات مسافر بری اختطاف شده، آسمانخراشهای Twin Tower در نیویارک را به خاک نشانده و تعمیر وزارت دفاع در واشنگتن را صدمه برسانند و سه هزار بیگناهان را نیز نابود کنند.

بعد از تحقیقات معلوم شد که قبل از واقعه، انسجام و هم آهنگی لازم بین ادارات کشفیاتی و استخباراتی متعدد امریکا وجود نداشت و تروریستان از همین خلا استفاده کرده بودند.

حکومت وقت تصمیم گرفت که اکثر ادارات استخباراتی و کشفیاتی را زیر یک چتر بنام Department of Homeland Security قرار دهد تا انسجام و هم آهنگی مطلوب بدست آید و از واقعات تروریستی آینده جلوگیری شود بتواند.

در وطن عزیز ما، چندین واقعه نهایت خونین و دهشتناک و بسا قضایای مالی، عدلی و متفرقه دیگر حکومت را به چلنج کشانیده که همه گواه به ناکارایی سیستم امنیتی و دیگر امور دولتی می باشند.

د پانو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دليکنې دليکنيزې بڼې پاڼوالې دليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خبر و لولئ

در جریان چند سال گذشته، کمیسیون های متعدد و با صلاحیت و عرض و طول زیاد موظف به "حقیقت یابی" شدند که از نظر هدف غایب شباهت به روش امریکا دارد اما نتایج آن همه تحقیقات روی مصلحت های متنوع و بیکفایتی، منجر به اصلاح و بهبود محسوس در سیستم مورد نظر نگردیده است. تخمین میزنم که بر پیشانی صد هادوسیه تحقیقات، امر "حفظ شود" تاپه زده شده است.

بباید برگردیم به علل ورشکستگی در اتحادملی و علل اساسی آن یعنی The Root Cause:

عوامل داخلی:

1. قانون اساسی افغانستان عزیز کاملاً فلج است و یا فلج ساخته شده است و کسی از قانون نمی ترسد. در وطن ما قابلیت فرار از قانون مستقیماً متناسب است به مقدار ثروت و حدود قدرت.
2. قانون اساسی ما بطور شایسته از طریق مطبوعات و حکومت تجلی نیافته و به همین دلیل است که کدامالهام، نداء و تحرکیت که ملت زیر لوی آن متحد شود بر نمی خیزد. حتی اکثریت مردم از متن و محتوای قانون اساسی مملکت خویش بسیار ناچیز و یا هیچ میدانند.
3. نفاق در درون حکومت دو سره که حتی تا به حال موفق نشده اند بالای تذکره ملی و تعریف هویت ملی به توافق نهایی برسند چه رسد به دیگر امور مهم مملکتی. پس معلوم است که نفاق نفس گیر در بالاترین سطح دولت بیداد میکند.
4. فساد و پراگندگی در ولسی جرگه، مشرانو جرگه، دستگاه عدلی و قضائی و حکومت: هر سه شعبه دولتانه هایی اند برای قانون شکنان، دزدان و جنایت کاران و دور از انتظار است که از آنها کدام خدمت به سمت وحدت ملی سر بزنند.
5. انسجام لازمه در کار دولت موجود نیست. یکی از علل، موجودیت ادارات موازی است که وظائف شانطور لازم تصریح و مشخص نشده و در وقت بازخواست مسئولیت را حواله به دیگران میکنند.
6. یک مثال برجسته عبارت از موجودیت ادارات متعدد برای مبارزه با فساد اداری ست.
7. نمونه های دیگر ادارات موازی عبارت اند وزارت داخله و سرحدات، وزارت مهاجرین و ریاست قبائل، وزارت شهر سازی و وزارت فوائد عامه.
8. همان ضرب المثل مشهور صدق میکند که گوید " چون قصاب زیاد شود گاو مردار میشود".
9. ارتش، فساد و اتلاف کمک های بین المللی که آن کمک هارا بشکل خیانتکارانه "با شاخی باد کردند". خیانت در دولت هنگامی به بلندترین قلعه صعود کرد که حامد کرزی به گرفتن قلمانه و جیب خرچ از ایران اعتراف نمود. وی برای بر زمین زدن حیثیت ملی، باید محکمه میشد.
10. ترویج خیرات خور شدن و تگدی به دیگران، چنانچه یکی دو سال قبل، رئیس جمهور فعلی با مفهوم ذیلگفته بود: اگر امریکا و ناتو کمک های خویش قطع کنند، خادمین بیت الحرمین را خدا نگیرد.
11. جناب رئیس جمهور اشرف غنی به اصطلاح دیده و دانسته و به شوق و اراده خود، خودرا کاندید ریاستجمهوری کرد و نظر به وعده های بسیار بلند بالاایش، حالا باید وطن مرفه و شگوفان می بود.
12. جامعه بین المللی در مقابل حکومت حامد کرزی و اشرف غنی، تحمل و تسامح بزرگوارانه و سخاوتمندانیشان داده است. روزی صبر شان به آخر خواهد رسید.
13. معطله خط دیورند.
14. عوامل خارجی:
15. من سعی خواهم کرد تا فاکتور های خارجی را بصورت مختصر به توجه شما خوانندگان خبیر تصنیفم ایم:
16. کج گذاشتن تهداب حکومت موقت در سال ۲۰۰۱
17. خوانندگان محترم آگاهی دارند که دول غربی در کنفرانس بن، شخصی نسبتاً گمنام بنام حامد کرزی را روی ملحوظات خود شان به قدرت نصب کردند و وزارت های کلیدی را به شورای نظار بخشیدند و بزودترین فرصت "چور و اختلاس" شروع شد. حالا چنان بر می آید که ایساف به اشتباه خویش با به برکشیدن یک حزب قومی، ملتفت شده است.
18. پروژه کشت تریاک در هلمند با همدستی مافیای بین المللی و خصوصاً انگلیس و پاکستان، زخم کاری و ناسوریست که بر پیکر ملت ما وارد کرده است. استقرار قوای انگلیس در هلمند زیاد تر به همین منظور بوده است.
19. تحمیل سیاست بازار آزاد در عهد حامد کرزی که به همدستی سود جویان داخلی و فشار ممالک همسایه خصوصاً پاکستان و ایران که در نتیجه منجر به سقوط تولیدات داخلی مملکت ما گردیده است و بالآخر باید اکثر ضروریات اولیه مردم از بیرون وارد شود.
20. اگرزراعت و تولیدات داخلی حمایه میشد و رشد میکرد، همان نیروی بشری آماده و انتظار به کار، بهیچر نمیرفت و از مهاجرت جوانان برومند ما و غرق شدن شان در بحر مدیترانه و بحیره سیاه جلوگیری صورت میگرفت.

د پانو شمیره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکنی د لیکنيزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لوی

21. سیاست متلون امریکا و قوای ایساف در باره ختم جنگ و عملی نشدن پیمان ستراتیژیک برای دفاع افغانستان به مقابل تجاوزات متکرر و وقیحانه پاکستان.

22. جا بجا کردن گلبدین حکمتیار با قوای ملیشایی اش در بیناگوش قصرهای ع و غ مردم را بسیار ناراحت ساخته است و میگویند که زد و بندهای پشت پرده در حال تکوین است. وی تا بحال چند بار بر حکومتو قانون اساسی انتقاد کرده اما هنوز که هنوز است بصورت صریح و علنی از قطع ارتباط با ولینعمتشپاکستان چیزی نگفته است. وی به نحو نهایت مزورانه و متواضعانه دم از صلح میزند اما برحذر باشید که شمشیر خمیده بسیار خون ریز میباشد.

23. افغانستان میدان جنگ های نیابتی قدرت های منطقوی و جهانی.

24. تلویزیون ها و رادیو های عمده وطن عزیز با نشرات نفاق انگیزانه و مخربانه و با لهجه های نامانوس که خارج از حیطه و کنترل حکومت فعالیت دارند و با اینکه مهره های مهم حکومتی از آنها حمایت مینماید. نشرات داخلی و خارجی از دست آورد های نسبی حکومت در راه نجات وطن از محاصره تجارتي و اقتصادی، تجرید پاکستان در ساحه دیپلوماسی و پروژه های تکمیل شده و زیر ساختمان، به ندرت سخنمیگویند.

25. مدرسه های دینی و مذهبی افراطی در بیرون و داخل وطن و بیرون تند رو آنها نه تنها خشونت و افتراق می انگیزند بلکه متمایل به تخریب همه بعدی در وطن بوده و به یقین راه عداوت در پیش گرفته اند.

از بخت بد که بین افراطیون دینی که عقب گرا و قشر تعلیم دیده و وطن دوست که ترقیخواه میباشد یافتن راه میانه واجندای مشترک خیلی مشکل به نظر میرسد. ستراتیژی طالبان که از طرف ISI دیکته میشود اینست تا به سرعت هرچه بیشتر نا آرمی و ترس و رعب خلق کرده و مردم را از حکومت بیزار سازند و ساحه نفوذ خود را وسع بخشند و در انجام امارت دوم را با تیبانی شوم پاکستان حاکم سازند.

طالبان از نارضایتی عمیق مردم در دوران زمامداری برهان الدین ربانی نیز استفاده کرده و خود را به حیث ناجی مردم جا زدند و بزودی نقاب شان برافتاد و رسوا شدند.

چلنجی هایی که امروز وطن عزیز ما را تهدید میکند بسیار مغلق و چند بعدی است.

دشمن بی رحم ما یک دولت "غیراسلامی" نا پاک است و طوریکه فوقا" گفته شد مانند مار عظیمالجثه بر حلقوم ماحلقه زده است.

دشمن دیگر یعنی ایران در خیال می پروراند که مملکت عزیز ما را زیر نقاب "حوزه تمدنی و ایران بزرگ" و سیاست تحمیل مذهبی خود، از نقشه دنیا محو گرداند.

روسیه موجوده هم دسیسه و توطئه می چیند تا انتقام از حریفی که او را در ۱۹۹۱ شکست داده بود در میدان جنگ افغانستان بگیرد.

انگلیس مزور هنوز هم از صحنه نرفته و شرانگیزی خود را بمقابل ملت افغان هیچگاه ترک نمیکند.

اما سرآمد همه مشکل ها طوریکه در فوق مرور شد از داخل مشاء میگیرد.

برای حل چه باید کرد:

سقوط دادن دولت توسط اعمال خشونت آمیز راه خیر و صواب نیست. وطن عزیز ما تراژیدی های متعدد ناشی از کودتا ها را متحمل شده است.

رهبری دولت در موقف نهایت حساس و سرنوشت ساز قرار دارد.

جنابان داکتر اشرف غنی و عبدالله عبدالله بارها از ایثار و فداکاری های قوای نظامی، امنیت ملی و همه افرادی که در آن ساحات کار میکنند ستایش و تقدیر پر حرارت به عمل آورده اند.

میتوانم از آن جنابان بپرسم که نوبت به فداکاری شما چه وقت خواهد رسید؟

مردم شما را انتخاب کردند تا برای شان خدمتگار و راستکار باشید.

مردم حق دارند که از شما سلب اعتماد کنند و از راه های دیموکراتیک شما را از اریکه قدرت بیرون اندازند.

پیش آنکه کار به آن سرحد برسد (امیدوارم که سیر حوادث به خشونت نیانجامد)، به لحاظ خدا و وطن، راه را برای انتقال قدرت آماده سازید و بنام رهبران فداکار ثبت تاریخ شوید.

اعلان حالت اضطراری و برگزاری انتخابات عمومی و پارلمانی به أسرع وقت نیز یک راه حل دیگر خواهد بود.

راه دیگر اینکه یک رهبری را سراغ نماییم که اکثریت قاطع مردم به او اعتماد داشته و به حیث طلیعه اتحاد، ملت از او دعوت نماید که کشتی طوفان زده مملکت را رهبری کند.

آن شخص که محبوب القلوب همه است عبارت از هندیه د افغانستان دختر خجستهء اعلي حضرت غازي امان الله خان است (امیدوارم خواب ندیده باشم).
آرزومندیم که ایشان از صحت و توانایی فزیکي خوب برخوردار باشند تا به التجأ ملت در وقت ضرورت لبیک گفته بتوانند.

اگر بحران فعلی دوام یابد و شکست حضور امریکا و ناتو را محتمل گرداند، در آنصورت ناتو به رهبري امریکا درصدد تغییر رهبریت ناکام موجودهء افغانستان خواهند شد و در حیرتم که چه معجون دیگری به ارمغان خواهد آمد!! در آخر باید گفت که تا بحال، قدرت های بیرون مطابق به دلخواه شان برای ما رهبر تراشیدند. حالا کارد به شاهرگ رسیده و باید یک رهبري مطابق قد و اندام وطن خویش برگزینیم.

با احترام

د پانو شمیره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزی بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په خیر و لولئ